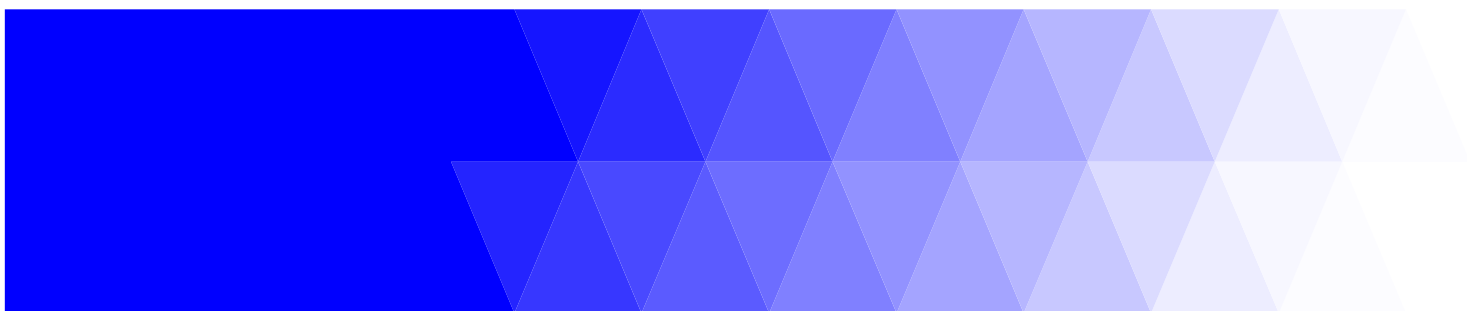

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöska- nanotot hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä televisio- ja radiorahaston vuoden 2017 tilinpää- töksistä

Kesäkuu 2018

Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Sisällysluettelo

LIIKENNEVIRASTO	4
LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTO.....	11
VIESTINTÄVIRASTO	16
ILMATIETEEN LAITOS	21
VALTION TELEVISIO- JA RADIORASTO	26

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTOT

Sisältö

Tähän yhteenvetoon on koottu liikenne- ja viestintäministeriön antamat talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaiset tilinpäätöskannanotot hallinnonalan virastojen ja laitoksen sekä valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2017 tilinpäätöksistä.

Tilinpäätöskannanotossaan ministeriön on lausuttava:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta;
- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;
- 3) mihin toimenpiteisiin virastoissa tai laitoksissa sekä rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Hallinnonalan kaikille virastoille ja laitokselle on asetettu monivuotiset tulostavoitteet. Tilinpäätöskannanotossaan ministeriö on keskittynyt siihen, miten virastot ovat saavuttaneet tulostavoitteensa ja millainen rooli niillä on suhteessa hallitusohjelmaa toteuttavan hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanossa. Lisäksi ministeriö on arvioinut virastojen tilinpäätöksiä ja ottanut kannanottoihin valtiontalouden tarkastusviraston keskeisimpiä havaintoja.

Jakelu

Hallinnonalan virastot ja laitos sekä valtion televisio- ja radiorahasto
Hallinnonalan virastojen ja laitoksen talousjohto
Liikenne- ja viestintäministeri
Kansliapäällikkö
Osastot ja yksiköt
Tulosohjaajat

5.6.2018

Liikennevirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Liikenneviraston vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenneviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on lausunut tilintarkastuskertomuksensa, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

Ministeriö on tyytyväinen siihen, että tilintarkastuksessa ei ole tullut laillisuushuomautuksia.

Talousarvion noudattamisesta VTV on raportoinut, että momentille 31.10.78 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 v vuoden 2017 talousarviossa) on kirjattu talousarvion ja talousarvioasetuksen 5 a §:n vastaisesti vuodelle 2018 kuuluvia menoja (1,3 miljoonaa euroa).

Liikenneviraston tulee ilmoittaa VTV:lle 10.8.2018 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt sisäisen valvonnan puutteiden osalta.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuoden aikana Liikennevirastossa käynnistettiin turvallisuus-, laatu- ja ympäristöjärjestelmän rakentaminen. Virasto on päivittänyt ympäristöohjelmansa vuosille 2017-2020. Syksyllä 2017 virasto avasi Kouvolaan ratateknisen oppimiskeskuksen, joka tukee viraston turvallisuusstrategiaa. Tasoristeysten turvallisuuden parantamishjelma käynnistettiin vuoden 2017 lopussa. Virasto on ollut mukana hallinnonalan organisaation muutosten ja maakuntauudistuksen valmistelussa.

Käynnissä oli kaikkiaan 28 isoa väylähanketta, joiden yhteenlaskettu arvo investointeina on noin 2,6 miljardia euroa. Vuoden aikana liikenteelle avattiin kymmenen hanketta.

Liikennevirastossa on jatkettu kolmivuotisen korjausohjelman toteuttamista liikenneväylien korjausvelan vähentämiseksi. Korjausvelan kasvu saatiin kertomusvuonna lisärahoituksella pysäytettyä. Lisäksi on jatkettu tie-, rautatie- ja meriliikennettä koskevaa digitalisaatiohanketta, joka avaa mahdollisuuksia uusille liikenteen palveluille ja automaattiajamiselle. Osana hanketta Liikennevirasto on toteuttanut eri yritysten kanssa kokeiluja, joiden tavoitteena on kehittää tienpäälystystöiden suunnittelu- ja toteutusprosessin tehokkuutta ja parantaa lopputuotteen laatua.

Liikennevirastolle on laadittu monivuotinen tulossopimus vuosille 2016–2019. Vuodelle 2017 Liikennevirastolle oli asetettu 16 tulostavoitetta, joiden toteutumista mitattiin 46 mittarin ja niitä koskevien tavoitetasojen avulla. Liikennevirasto saavutti tavoitetason 39 mittarin osalta, kahden tavoite saavutettiin osittain ja viiden mittarin tavoitetasoa ei saavutettu. Virasto on tilinpäätöksessä esittänyt perustelut tulostavoitteiden poikkeamille.

Tuotokset ja laadunhallinta

Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinoihin ja palveluihin liittyvät tavoitteet on saavutettu. Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet sekä luottamus digitaalisiin palveluihin -painopisteiden tavoitteet on saavutettu.

Liikenteen energiareformin tavoitteet on pääosin saavutettu. Ainoastaan yhden mittarin tavoitetasosta on jääty hieman. Jake-luinfran tukemiseksi Liikennevirasto ei tehnyt uusia avauksia, koska asiassa pyritään etenemään markkinaehtoisesti. Viraston T&K-toiminnassa ei myöskään löytynyt sopivia projekteja, joissa olisi ollut mukana liikenteen uudet käyttövoimat tai niiden käytön tukeminen.

Liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri tukee koko yhteiskunnan kehitystä. Tavoitekokonaisuus on yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen kannalta erityisen merkittävä. Painopisteen 18 mittarin osalta kolmessa ei päästy tavoitteeseen ja yhden osalta tavoite saavutettiin osittain.

Radanpidon täsmällisyystavoitteet (radanpidosta johtuvat viivästykset kauko- ja lähiliikenteessä) jäivät edellisvuosien tapaan saavuttamatta. Rataverkon tilapäisistä nopeusrajoituksista aiheutui kaukoliikenteelle lähes kaksinkertainen määrä myöhästymisminuutteja verrattuna vuoteen 2016. Toinen merkittävä täsmällisyyteen vaikuttanut asia oli Ylivieskan ja Oulun ratatyöt, joiden vaikutukset liikenteeseen olivat merkittävästi arvioituja suurempia. Lähiliikenteessä ratainfraan laitevikojen ja ratatöiden aiheuttamat myöhästymiset lisääntyivät. Laitevioista aiheutuneet myöhästymisminuutit kasvoivat noin 30 %. Suunnitelluista ratatöistä aiheutuneet myöhästymisminuutit lisääntyivät noin 50 %. Rataverkon ikääntyminen kokonaisuudessaan näkyy rataverkolla ilmenevissä vikamäärissä. Toisaalta rataverkon kunnostaminen mm. korjausvelkarakalla aiheuttaa ratatöistä johtuvia viivästyksiä. Kertomusvuonna virasto on panostanut täsmällisyyden kannalta kriittisten pääradan kohteiden tunnistamiseen tiedon keruuta ja analysointia kehittämällä. Syksyllä 2017 on myös käynnistetty Liikenneviraston ja VR:n yhteistyönä täsmällisyyden kehittämisprojekti. Ministeriö kehottaa virastoa jatkamaan täsmällisyyden parantamiseen tähtäävää työtä.

Talvimerenkulun palvelutasotavoitteessa virasto jäi tulossopimuksen edellyttämästä tasosta. Palveluntuottajien, sataman ja teollisuuden kanssa sovittu keskimääräinen odotusaikatavoite kuitenkin saavutettiin.

Väyläomaisuuden hallinnan kehittämisen osalta tavoitteita ei saavutettu kokonaisuudessaan. Strategisen omaisuudenhallinnan suunnitelmaa ei laadittu, vaan se jätettiin odottamaan parlamentaarisen liikennekomitean linjauksia.

Ministeriö on tyytyväinen, että Liikennevirasto on laajentanut ja kehittänyt onnistuneesti elinkeinoelämän yhteistyön toimintamallia. Toimintamalli on kerännyt kiitosta eri sidosryhmiltä. Sidosryhmätutkimuksessa rahdinantajat olivat tyytyväisiä yhteistyöhön ja Liikenneviraston toimintaan. Suunnitteluprosesseissa edistettiin uudenlaista vuorovaikutusta. Uutta suunnittelukäytäntöä hyödynnettiin liikenne- ja viestintäverkkojen toimintatarvekuvauksessa.

Toiminnallinen tehokkuus

Virastossa työn tuottavuus on kehittynyt myönteisesti ja vuodelle 2017 asetettu tavoite on täytynyt. Kokonaistuottavuustavoite kuitenkin alittui olennaisesti. Tuotos kasvoi edellisestä vuodesta, mutta kokonaistuottavuuden osalta panokset kasvoivat tuotosta enemmän. Panosten osalta kasvua oli selvästi poistoissa ja hie-man väylänpitoon liittyvissä kuluissa. Henkilöstömenot laskivat edellisestä vuodesta.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitetta 120 % ei aivan saavutettu, kun toteuma oli 116 %. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudessa tavoite on 100 %, ja nyt toteuma oli 94 %.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Tulossopimuksessa on määritelty Liikenneviraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa.

Digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön luomista virasto on edistänyt osallistumalla liikenteen palvelujen ja palvelumarkkinoiden kehittämiseen. Liikennevirasto jatkoi panostustaan hallussaan olevan tiedon avaamiseen ja rajapintojen kehittämiseen. Lähes kaikki avoimeksi suunniteltu tieto on avattu. Avoimen datan ympärille syntyy uutta kansalaisten liikkumista palvelevaa liiketoimintaa. Virasto tuki palvelujen kehittäjiä järjestämällä yhteisöllisiä keskustelufoorumeja. Asiasta on raportoitu tarkemmin Liikenneviraston tietotilinpäätöksessä. Aurora-hankkeessa on edistetty liikenteen automaatiota, digitaalista liikenneinfrastruktuuria, älykästä väyläomaisuuden hallintaa sekä liikennettä palveluna.

Säädösten sujuvoittamista virasto vei eteenpäin keskittämällä rautatiealan ohjeita entistä yhtenäisemmäksi ohjekokoelmaksi. Vireillä on myös digitalisointikokeilu radanpidon ohjeistuksesta. Tienpidon ja liikenteen lupa- ja päätösprosessien sähköisen asiainnin kehittäminen aloitettiin yhteistyössä ELY-keskusten, KEHA-keskusten ja Liikenneviraston kesken.

Liikennevirasto jatkoi väylänpidon tehokkaiden keinojen kehittämistä ja on pyrkinyt pitkällä aikavälillä kustannustehokkaaseen toimintaan. Virasto vei suunnitellusti eteenpäin korjausvelkaohjelmaa ja perusväylänpidon lisärahoitusohjelmaa. Niiden avulla korjausvelan kasvu on toistaiseksi taittunut.

Liikenneviraston kestävä liikenne -tavoitteessa oli vuoden 2017 aikana käynnissä laaja projektikonaisuus, jossa kasvihuonepäästöjä vähennettiin vaikuttamalla käyttövoimiin, kulkutapa- ja kuljetusmuotojakaumaan sekä henkilö- ja tavaraliikenteen ja infran energiankulutukseen ja energiatehokkuuteen. Liikennevirasto paransi biotaloutta tukevaa väyläverkkoa kohdistamalla panostuksia biotalouden kannalta tärkeimpiin kohteisiin.

Seurattavat mittarit

Tulossopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä mittareita, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohjausta.

Viraston henkilöstön työtyytyväisyys on pysynyt hyvällä tasolla (3,7). Henkilötyövuosimäärä oli 639, kun ennuste oli 640.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Ministeriö toteaa, että viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä.

Arvio tilinpäätösanalyysistä ja valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää seuraavassa huomiota vain keskeisimpiin asioihin.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on huomauttanut tilintarkastuskertomuksessaan menojen kohdentamisesta väärälle vuodelle. Momentille 31.10.76 Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset on kirjattu vuodelle 2018 kuuluvia ennakkokorvauksia maksuperusteisesti, vaikka talousarvion mukaan momentin menot kirjataan suoriteperusteisesti.

Momentille 31.10.20 on kirjattu vuoden 2018 puolella laskuja, jotka olisi tullut suoriteperusteiden mukaisesti kirjata vuodelle 2017. Momentille 31.10.78 on kirjattu vuoden 2018 puolella maksettu valtion rahoitusosuus virheellisesti suoriteperusteisena, vaikka ulkopuolisten rahoittajien suorittamat ja valtion jälkikäteen maksamat rahoitusosuudet on budjetoitu maksuperusteisina. Tämän vuoksi vuodelle 2017 on kirjattu 1,3 milj. euroa liikaa.

Lisäksi VTV on vuosiyhteenvedossaan esittänyt havaintoja muuttamista muista tulojen ja menojen kirjauksista sekä käyttöomaisuuden hallinnasta ja tase-erittelyistä. Havainnot liittyvät mm. hankkeiden valmistumiseen ja kirjaamiseen valmiiseen käyttöomaisuuteen sekä poistojen aloittamiseen.

Kirjanpidon tarkastuksessa on todettu puutteita tositteiden tietosisällössä. Maantietoimitusten tilusjärjestelyistä aiheutuneista korvauksista ei kaikissa tapauksissa käy ilmi tulon kohdentamisperuste tai suoritettu toimitus. Korjaustositteissa tulee olla riittävä selvitys korjauksen syystä sekä viittaus korjattavaan tositteseen. Vaihtomaiden vuokrauksessa on havaittu tarvetta selvittää tarkemmin vuokran maksua.

Valtuusseurannan tarkastuksessa on tullut esiin puutteita sopimushallinnassa ja valtuuden käytön dokumentoinnissa.

Palkkahallinnon laillisuustarkastuksessa on havaittu lomaoikeuslaskennan ja lomien hyväksynnän kontrollien puutteita. Osin kyse on valtionhallinnon yhteisten järjestelmien ominaisuuksista.

Korjausvelkaohjelman ja Aurora-projektin tarkastuksessa oli VTV:n mukaan käyttöperusteluiden vastaisia hankintoja sekä ilman valtuutta toteutettavia määrärahan käyttöajan ylittäviä sopimuskausia.

Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tulokellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tilintarkastuskertomuksessa ja vuosiyhteenvedossa nostanut esiin sisäisen valvonnan puutteita. Ministeriö toteaa, että Liikenneviraston tulee huolehtia siitä, että menot kirjataan kirjanpitoon oikealle vuodelle ja että tositteista voidaan varmentaa maksun perusteet ja kohdentamisperuste. Liikenneviraston tulee myös varmistua sopimusten ja tilausten asianmukaisuudesta.

Ministeriö edellyttää, että virasto jatkaa tarvittavia toimenpiteitä VTV:n huomautusten ja havaintojen perusteella. Liikenneviraston tulee ilmoittaa valtiontalouden tarkastusvirastolle 10.8.2018 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt sisäisen valvonnan puutteiden korjaamiseksi.

Ministeriö on teettänyt Liikenneviraston ulkoisen arvioinnin. Arvioinnin suoritti KPMG Oy. Arvioinnissa esitettiin suosituksia muun muassa liittyen resursseihin ja strategiseen henkilöstösuunnitteluun. Ministeriö toteaa, että viraston tehtävä on huolehtia resursien oikeasta kohdentamisesta ja varautumisesta tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Ministeriö katsoo, että rautatieliikenteen turvallisuuteen ja täsmällisyyteen tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota. Rautatiejärjestelmän riskienhallintaan ja turvallisuuteen liittyviä prosesseja on kehitettävä ottaen huomioon myös KPMG:n arvioinnissa esitetyt suositukset. Ministeriö ja virasto ovat yhdessä todenneet, että rautatieliikenteen täsmällisyyteen liittyvät mittarit ovat ongelmallisia ja on sovittu, että niitä kehitetään. Täsmällisyyden parantaminen vaatii kuitenkin edelleen toimenpiteitä.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Konsernistrategian toimeenpanoa kehitettiin syksyllä 2017 parantamalla ministeriön ja hallinnonalan virastojen välisten painopistetaapaamisten roolia tulohajauksen ja yhteisen tekemisen tukena. Painopistetaapaamisia koskevat uudet menettelyt on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta ja virastoilta edellytetään määrätietoista osallistumista painopisteiden tavoitetilojen toimeenpanoon, prosessin jalkauttamiseen virastoissa sekä yhteisen, siilotoman tekemisen kehittämiseen yhteistyössä ministeriön osastojen ja tulohajauksen kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä liikenne- ja viestintähallinnon virastouudistus. Ministeriö edellyttää, että virasto osallistuu aktiivisesti hankkeen läpivientiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikennevirasto on tehnyt ministeriölle ehdotuksen siitä, että momentin 31.10.76 Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset budjetoitiperusteita muutetaan siten, että ennakkokorvaukset maksetaan maksu- tai maksatuspäätösperusteisesti. Ministeriö teki asiasta ehdotuksen vuoden 2018 lisätalousarvioon.

Hallinnon konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia kehitetään edelleen yksinkertaistamalla tulohajautukseen liittyviä prosesseja sekä aloittamalla valmistelut tulossopimuksen digitalisoimiseksi.

Virastojen tulossopimuksia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana tarkoituksena parantaa tulostavoitteiden yhteyttä yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin sekä tulostavoitteiden mitattavuutta tulevaisuuden kehittämistarpeet ja tulevan konsernistategian valmistelu huomioiden.

Tuloksellisuutta parannetaan lisäksi hallinnonalan virastouudistuksella ja toteuttamalla hallitusohjelman mukaisia digitaalisen liiketoiminnan edistämisen ja säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeita.

Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot

5.6.2018

Liikenteen turvallisuusvirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Liikenteen turvallisuusviraston vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenteen turvallisuusviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuoden aikana virasto osallistui liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyviin lainsäädäntöhankkeisiin. Se kehitti digitaalisia asiointipalvelujaan julkaisemalla muun muassa uusia sähköisiä asiointipalveluita ja laajentamalla kriittisten palveluiden tukea. Kokonaisarkkitehtuuritoimintoja vahvistettiin ja ne integroitiin osaksi viraston johtamisjärjestelmää.

Viraston toiminta uudelleensertifioitiin laadun, ympäristön ja tietoturvan osalta keväällä 2017. Sertifiointin jälkeen toiminta vastaa uusien ISO-standardiversioiden (9001, 14001, 27001) vaatimuksia. Lisäksi viraston Helsingin, Rovaniemen ja Lappeenrannan toimipisteet jatkavat Green Office -toimipisteinä.

Vuodelle 2017 virastolle oli tulossopimuksessa asetettu yhteensä 11 tulostavoitetta, joiden toteutumista mitattiin kaikkiaan 21 mittarin ja niitä koskevan tavoitetason avulla. Näistä 21 tavoitetasosta virasto saavutti 19. Kaksi tavoitetasoa jäi saavuttamatta. Virasto on esittänyt poikkeamille perustelut.

Virasto saavutti lähes kaikki hallinnonalan konsernistrategiassa määriteltyjen painopisteiden toimeenpanoon liittyvät tavoitteensa. Ainoastaan Luottamus digitaalisiin palveluihin -painopistettä koskeva tietojärjestelmien jatkokehittämistä koskeva tavoitetaso jäi toteutumatta, koska Ajo-neuvojärjestelmien sovellusarkkitehtuurin kehittäminen (ARKKU) -projektin tekninen toteutus ei edennyt suunnitellusti jälkiseurantavaiheeseen. Viraston mukaan poikkeaman syyt liittyvät muun muassa projektin haastavuuteen ja sen vaiheistuksen tarkistukseen sekä siihen, että uuden järjestelmän laatu priorisoitiin aikataulun edelle. Poikkeamalla ei viraston mukaan ole vaikutusta asiakaspintaan. Muilta osin kyseisen painopisteen tavoitetasot saavutettiin.

Virasto saavutti palvelutasoa koskevat tavoitteensa. Ministeriö on tyytyväinen, että viraston sidosryhmä- ja asiakastyytyväisyydet kasvoivat edellisvuodesta ja ylittivät tavoitteet.

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuutta koskevista tavoitteista virasto ei saavuttanut liikeloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoitetta (kolmen vuoden keskiarvo). Toteuma oli 148 %, kun tavoite oli 113–120 %. (liikeloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 129 % vuonna 2017, 210 % vuonna 2016 ja 105 % vuonna 2015.) Viraston mukaan liikeloudellisten suoritteiden kysyntä ja tuottojen määrä oli ennakoitua suurempi ja menot suunniteltua pienemmät.

Ministeriö toteaa, että suoritteiden kysyntään liittynyt ennakoimaton kasvu ja menojen alittuminen on nähtävä tässä tapauksessa lähinnä myönteisenä asiana. Myönteinen kehitys on mahdollistanut sen, että tietopalvelusuoritteiden hintoja voitiin laskea kesäkuun 2017 alusta voimaan tulleessa hinnastomuutoksessa.

Viraston tuottavuus kehittyi myönteisesti vuonna 2017: työn tuottavuus kasvoi 4,00 % (11,90 % vuonna 2016) ja kokonaistuottavuus 4,53 % (14,96 % vuonna 2016) edellisvuoteen verrattuna. Viraston kokonaismenot pysyivät vuoden 2016 tasolla. Henkilöstömenot kasvoivat hieman.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Ministeriö on tyytyväinen viraston rooliin osana hallitusohjelmaa toteutettavan hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanoa. Virasto on osallistunut liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyviin lainsäädäntöhankkeisiin ja konsernistrategian toimeenpanoa varmistaviin painopistetaapaamisiin yhdessä ministeriön osastojen ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa.

Seurattavat mittarit

Tulossopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä mittareita, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohtoa.

Viraston toimintajärjestelmään liittyvien sertifiointien ylläpito ja auditoinnit toteutuivat suunnitellusti. Sertifiointiauditointi tehtiin keväällä 2017. Auditoinnissa ei havaittu poikkeamia.

Viraston henkilöstön työtyytyväisyys on pysynyt hyvällä tasolla (3,7). Henkilötyövuosimäärä oli 523, kun ennuste oli 518. Työn tuottavuus kuitenkin kasvoi.

Viraston normien antaminen ei toteutunut täysin ennusteen mukaisesti (toteuma 89 %, ennuste 100 %). Yksi määräys jäi antamatta ulkoisessa määräajassa. Kahdeksan määräystä yhdeksästä annettiin määräajassa. Lupien myöntäminen määräajassa toteutui ennustetta paremmin (toteuma 94 %, ennuste 90 %).

Henkilötyövuosimäärän kehitystä seurataan osana viraston tuottavuuden ja kustannusten kehitystä ja normien antamista määräajassa osana tavanomaista seurantaa.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Ministeriö toteaa, että viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä.

Arvio tilinpäätösanalyysistä ja valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajien näkemykset.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla, vaikka tilinpäätöslaskelmien ja tilinpäätöksen liitteiden sijoittelussa oli pientä epätarkkuutta.

Kansainvälisille järjestöille ja organisaatioille maksettujen maksujen kirjaustavan muutos on aiheuttanut merkittävän siirtymän viraston kulurakenteessa toiminnan kuluista siirtotalouden kuluihin. Tästä olisi ollut perusteltua raportoida toimintakertomuksen tilinpäätösanalyysissä.

Kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin tietojärjestelmähankkeiden aktivointimenettelyitä koskevia puutteita, joiden johdosta viraston tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Sonet-tietojärjestelmän tarkastuksessa on tullut esiin sisäisen valvonnan puutteita ja palkkahallinnon tarkastuksessa palkan muutospäätösten puutteita. Virasto on VTV:n mukaan jo ryhtynyt näissä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Muut VTV:n vuosiyhteenvedossaan esiin ottamat seikat koskevat Valtorin palvelusopimuslaskujen lkp-kirjauksia, viivästysmaksuja sekä eräänlyneiden saatavien selvittämistä,

Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan nostanut esiin muutamia sisäisen valvonnan kehittämiskohteita. Ministeriö edellyttää, että virasto ottaa ne huomioon ja jatkaa tarvittavia toimenpiteitä. Ministeriö toteaa, että viraston tulee huolehtia taloudenhoidon, maksuliikenteen ja järjestelmien käyttöoikeuksien hallinnan asianmukaisuudesta.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkastettava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Konsernistrategian toimeenpanoa kehitettiin syksyllä 2017 parantamalla ministeriön ja hallinnonalan virastojen välisten painopistetapaamisten roolia tulosohjauksen ja yhteisen tekemisen tukena. Painopistetapaamisia koskevat uudet menettelyt on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta. Virastoilta edellytetään määrätietoista osallistumista painopisteiden tavoitetilojen toimeenpanoon, prosessin jalkauttamiseen virastoissa sekä yhteisen, siilottoman tekemisen kehittämiseen yhteistyössä ministeriön osastojen ja tulosohjauksen kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä virastouudistus. Ministeriö edellyttää, että virasto osallistuu aktiivisesti hankkeen valmisteluun ja läpivientiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtion vuoden 2018 talousarviossa Liikenteen turvallisuusviraston toimintamomentin päätösosaa on muutettu siten, että määrärahaa saa käyttää jäsenmaksujen lisäksi kansainvälisten järjestöjen rahoitus- ja maksuosuuksien maksamiseen.

Hallinnon konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia kehitetään edelleen yksinkertaistamalla tulosohjaukseen liittyviä prosesseja sekä aloittamalla valmistelut tulossopimusprosessin digitalisoimiseksi.

Virastojen tulossopimuksia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana tarkoituksena parantaa tulostavoitteiden yhteyttä yhteiskunnallisiin vaikutavuustavoitteisiin sekä tulostavoitteiden mitattavuutta tulevaisuuden kehittämistarpeet ja tulevan konsernistrategian valmistelu huomioiden.

Tuloksellisuutta parannetaan lisäksi hallinnonalan virastouudistuksella ja toteuttamalla hallitusohjelman mukaisia digitaalisen liiketoiminnan edistämisen ja säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeita.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot

Viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Viestintäviraston vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Viestintäviraston vuoden 2017 tilinpäätös on selkeä ja kaikki viraston keskeiset toiminta-alueet kattava. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Vuoden 2017 aikana viestintäpalvelujen saatavuus kehittyi positiivisesti. EU:n uudet verkkovierailusäännökset tulivat voimaan kesäkuun puolivälissä ja matkapuhelimen käyttö Euroopassa halpeni merkittävästi.

Kuituverkon rakentamista vauhditettiin virastossa mm. yhteisrakentamisverkostoa edistämällä ja jakamalla laajakaistatukia.

Palveluiden digitalisoitumista edistetään Suomessa määrätietoisesti ja tavoitteena onkin olla maailman kärkijoukoissa langattoman laajakaistan seuraavan sukupolven eli 5G:n kehittäjänä ja käyttäjänä.

Aiemmin tehdyillä taajuusmuutoksilla ja television antenniverkon taajuusmuutostöillä voitiin käynnistää langattoman laajakaistan käyttö 700 MHz:n taajuusalueella 1.2.2017.

Toimintavuoden aikana Viestintävirastossa selvitettiin tehokkaasti tietoturvapoikkeamia, hätäliikenteen radiohäiriöitä sekä pitkäkestoisia ja vakavia viestintäverkkojen ja -palvelujen vikoja. Vuonna 2017 organisatioita vaivasivat lähes samat tietoturvahukat kuin 2016. Suomi säästy merkittävilta vahingoilta muun muassa Kyberturvallisuuskeskuksen nopean toimeenpanokyvyn ansiosta.

Vakavien tietoturvahaukien havainnointi- ja varoitusjärjestelmän (HAVARO) asiakasmäärä ja kattavuus jatkoivat kasvuaan. Myös kotimaisien viestintäverkkojen toimintavarmuus ja käytettävyys olivat hyvällä tasolla.

Viestintävirastolle oli vuoden 2017 tulossopimuksessa asetettu yhteensä 13 toiminnallista tulostavoitetta (mukaan lukien toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet), joista se raportoinnin perusteella saavutti kaikki lukuun ottamatta työn kokonaistuottavuuden- ja tuottavuuden kehittymistä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti tuotoksia ja laadunhallintaa koskevista tulostavoitteista kaikki 9 tavoitetta. Ministeriö on erityisen tyytyväinen, että suuressa osassa tavoitteita tavoitetaso ylitettiin selkeästi.

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteita oli asetettu neljä kappaletta, joista virasto saavutti 2. Toteutumatta jääneet kaksi tavoitetta olivat viraston toiminnallista tehokkuutta mittaavat työn tuottavuus- ja työn kokonaistuottavuus -tavoitteet. Viestintävirastosta on selvittänyt syyt tavoitteiden alittumiseen. Virastolta saadun tiedon mukaan tuottavuuslaskennassa on käytetty Tilastokeskuksen laskentakaavaa. Viestintäviraston tavoitteena on hallitusohjelman normin purkua koskevan linjauksen mukaisesti sääntelyn sujuvoittaminen, luvasta vapauttaminen ja toiminnan esteiden purkaminen aina mahdollisuuksien mukaan. Edellä mainittu tarkoittaa käytännön tasolla hallinnollisten päätösten sekä lupien määrän vähenemistä. Tätä ei kyetä huomioimaan suoriteperusteisessa tuottavuuslaskennassa, vaan kuluttajia ja toimialaa hyödyttävät viraston toimenpiteet aiheuttavat viraston tuottavuuden negatiivisen kehityksen.

Viestintäviraston ja liikenne- ja viestintäministeriön välisessä tulossopimuksessa on asetettu tavoitteet julkisoikeudellisten (98 %) ja veronluonteisten suoritteiden (98 %) kustannusvastaavuudelle. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 104 % ylittäen tavoitteen (98 %). Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus oli 110 % ylittäen tavoitteen (98 %). Ministeriö katsoo, että Viestintävirasto on tilinpäätöksessään analysoinut riittävässä määrin ylityksiin johtaneita syitä.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Ministeriö on tyytyväinen viraston rooliin osana hallitusohjelmaa toteuttavan hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanoa. Virasto on osallistunut lainsäädäntöhankkeisiin ja konsernistrategian toimeenpanoa varmistaviin painopistetapaamisiin yhdessä ministeriön osastojen ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston välisessä tulossopimuksessa on erikseen määritelty viraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Viraston toiminnan painopisteitä ovat vuonna 2017 olleet liikenteen ja viestinnän palveluihin ja palvelumarkkinoihin, elinvoimaiseen media-alaan, digitaalisten palveluiden luottamukseen ja liikenne- ja viestintäverkkoihin liittyvät toimenpiteet. Ministeriö on sangen tyytyväinen viraston roolin osana hallinnonalan vuoden 2017 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista.

Seurattavat mittarit

Tulossopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä mittareita, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohejausta.

Viestintävirastolla seurattavissa mittareissa oli vuonna 2017 16 eri mittaria. Mittareiden ennustetasot ovat pääasiassa ylittyneet. Ainoastaan TV-kuvan näkyvyyden ja kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrän lisääntymistä koskevia mittareiden tavoitetasoja ei saavutettu. TV-kuvan näkyvyyttä koskevan mittarin tavoitetason poikkeamaa tavoitteesta virasto on analysoinut kattavasti. Ministeriö pitää tasoa hyvänä.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Ministeriö toteaa, että viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä.

Arvio tilinpäätösanalyysistä ja valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset.

Viestintäviraston vuoden 2017 tilinpäätös on selkeä ja kaikki viraston keskeiset toiminta-alueet kattava. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu sääntösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

VTV on vuosiyhteenvedossaan tuonut esiin, että Valtiokonttorin määräyksen mukaan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa tulisi osuuden yhteiskustannuksista olla eriteltynä tukitoimintojen kustannuksiin, poistoihin, korkoihin ja muihin yhteiskustannuksiin. Lisäksi VTV on ehdottanut harkittavaksi vanhojen saatavien tileistäpoistoa.

Palkkahallinnon tarkastuksesta on havainto, että kehityskeskusteluissa esitettyjä tehtäväkohtaisia tai henkilökohtaisia palkanosia sekä niiden muutoksia ei ole vahvistettu tarkentavan virka- ja työehtosopimuksen

edellyttämällä tavalla viraston päätöksellä. VTV:n mukaan virasto on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.

Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö on erityisen tyytyväinen siihen, että Viestintävirasto on analysoinut tilinpäätöksessään sekä tulostavoitteiden toteutumista että poikkeamien syitä Valtiokonttorin ohjeiden perusteella niin kuin ministeriö vuoden 2016 tilinpäätöskannanotossaan edellytti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan nostanut esiin muutamia sisäisen valvonnan kehittämiskohteita. Ministeriö edellyttää, että virasto jatkaa tarvittavia toimenpiteitä.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Konsernistrategian toimeenpanoa kehitettiin syksyllä 2017 parantamalla ministeriön ja hallinnonalan virastojen välisten painopistetapaamisten roolia tulohajauksen ja yhteisen tekemisen tukena. Painopistetapaamisia koskevat uudet menettelyt on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta. Virastoilta edellytetään määrätietoista osallistumista painopisteiden tavoitetilojen toimeenpanoon, prosessin jalkauttamiseen virastoissa sekä yhteisen, siilottoman tekemisen kehittämiseen yhteistyössä ministeriön osastojen ja tulohajauksen kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä virastouudistus. Ministeriö edellyttää, että virasto osallistuu aktiivisesti hankkeen valmisteluun ja läpivientiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnon konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia kehitetään edelleen yksinkertaistamalla tulohajaukseen liittyviä prosesseja sekä aloittamalla valmistelut tulossopimusprosessin digitalisoimiseksi.

Virastojen tulossopimuksia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana tarkoituksena parantaa tulostavoitteiden yhteyttä yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin sekä tulostavoitteiden mitattavuutta tulevaisuuden kehittämistarpeet ja tulevan konsernistrategian valmistelu huomioiden.

Tuloksellisuutta parannetaan lisäksi hallinnonalan virastouudistuksella ja toteuttamalla hallitusohjelman mukaisia digitaalisen liiketoiminnan edistämisen ja säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeita.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot

Ilmatieteen laitos

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Ilmatieteen laitoksen vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Ilmatieteen laitoksen tilinpäätös on selkeästi laadittu ja virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarvioista annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuoden aikana Ilmatieteen laitoksessa toteutettiin uuden strategian toteuttamiseksi ja tulossopimuksen tavoitteiden edistämiseksi sisäisen organisaatorakenteen analysointi ja uudistusprosessi. Laitokseen valittiin neljän vuoden määräajaksi uudet esimiehet ja henkilöstö sijoitettiin uusiin organisaatioyksiköihin kuudelle toimialalle sekä esikuntaan 1.1.2018 alkaen.

Ilmatieteen laitos syvensi pohjoismaista yhteistyötä kertomusvuoden aikana, kun laitos aloitti Itämeren jääkartan yhteistuotannon Ruotsin ilmatieteen laitoksen kanssa ja yhteisen säämallituotannon Ruotsin ja Norjan ilmatieteen laitosten kanssa. Ilmatieteen laitos kehitti varoituspalveluita niin, että verkkopalvelussa sekä sääsovelluksissa on nähtävillä varoituksia viisi vuorokautta eteenpäin ja lisäksi tulvavaroitukset ovat mukana varoituspalvelussa.

Kertomusvuoden huhtikuussa lanseerattiin Sodankylän Arktinen Avaruuskeskus, joka yhdistää Ilmatieteen laitoksen arktisen sekä satelliitti- ja avaruusteknologisen osaamiseen. Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskausi siirtyi Yhdysvalloilta Suomelle ajalle 2017 – 2019 ja yksi kauden pääteemoista on meteorologinen yhteistyö.

Valtion toimitilastrategian linjausten mukaisesti laitos tiivistää tilankäyttöään ja kertomusvuonna aloitettiin laitoksen päätoimipaikkana toimivan Dynamicumin mittavat muutostyöt. Muutostyöt tähtäävät siihen, että Viestintävirasto muuttaa alivuokralaiseksi Dynamicumiin.

Vuodelle 2017 Ilmatieteen laitokselle oli tulossopimuksessa asetettu yhteensä 13 tulostavoitetta, joita mitattiin yhteensä 13 mittarin ja niitä koskevan tavoitetason avulla. Näistä tavoitetasoista laitos saavutti 10. Kolme tavoitetasoa jäi saavuttamatta. Laitos on esittänyt poikkeamille perustelut.

Tuotokset ja laadunhallinta

Laitos saavutti lähes kaikki konsernistrategiassa määriteltyjen painopisteiden toimeenpanoon liittyvät tavoitteensa. Liikenteen energiareformi painopisteeseen liittyvä Aurinkoatlas-projektia koskeva tavoitetaso jäi toteutumatta, koska Aurinkoatlasille ei löytynyt rahoitusta. Lisäksi laitoksen oman, tutkimukseen liittyvän painopisteen osalta kaksi tavoitetasoa jäivät toteutumatta, kun kansainvälisesti ennakkotarkastettujen artikkelien määrä jäi kahdella artikkelilla tavoitteesta (330 kpl) ja Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskauteen liittyvistä tavoitteista juhlapurjehdus jäi toteutumatta. Ministeriö on tyytyväinen, että laitos ylitti asiakastytyväisyyttä koskevat tavoitteensa.

Toiminnallinen tehokkuus

Tulostavoitteiden lisäksi laitokselle oli asetettu 5 toiminnallisen tehokkuuden mittaria, joista laitos saavutti kolme. Laitos ei saavuttanut kertomusvuonna kokonaistuottavuuden kehittymistä koskevaa tavoitetta eikä työn tuottavuuden kehittymistä koskevaa tavoitetta. Kokonaistuottavuuden heikentymiseen vaikuttivat etenkin suoritelmäärän lievä lasku sekä kustannusten nousu. Kokonaistuottavuuden tavoitteeksi oli asetettu keskimäärin 2 % vuodessa, mutta vuoden 2017 toteuma oli -4,8 %. Myös työn tuottavuudesta jäätiin vuodelle 2017 asetetusta 1 %:n tavoitteesta, kun toteuma oli -3,7 %.

Laitos saavutti julkisoikeudellisten, liiketaloudellisten sekä yhteisrahoitteisten suoritteiden tavoitteet. Liiketaloudellinen maksullinen toiminta oli ylijäämäistä ja julkisoikeudellinen maksullinen toiminta saavutti kustannusvastaavuuden vuonna 2017. Siviili-ilmailun sääpalvelu oli erilliskustannusten nousun myötä 4 % alijäämäinen.

Laitoksen kokonaiskustannukset pysyivät lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna. Palkkakustannukset jatkoivat hienoista laskua. Tulosalueittain tarkasteltuna kustannukset nousivat esikunnassa ja hallinnossa. Nousuun vaikutti etenkin kansainvälisten jäsenmaksujen nousu.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Ilmatieteen laitoksen rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa on määritelty monivuotisessa tulossopimuksessa. Ilmatieteen laitos toimii alansa turvallisuusviranomaisena tuottaen varautumisen ja valmiuden palvelut muille viranomaisille ja yhteistyö-

kumppaneille. Laitos kehittää lakisääteisessä palvelu- ja tutkimustoiminnassaan erityisesti sää- ja varoituspalveluita poikkeuksellisia säätilanteita varten. Laitos tuottaa tutkimustietoa etenkin biotalouden ilmasto- ja ilmanlaatuvaikutuksista – ja riskeistä sekä tukee tutkimukselleen muiden muassa energiasektoria eri energiamuotojen päästökysymyksissä

Ministeriö on tyytyväinen viraston toimintaan osana hallinnonalan vuoden 2017 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä osallistumiseen konsernistrategian toimeenpanoa varmistaviin painopistetapeamisiin yhdessä ministeriön osastojen ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa.

Seurattavat mittarit

Tulosopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä mittareita, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohjausta.

Lentopaikkaennusteiden sääennusteita koskeva osuvuustavoite jäi hieman (0,3 %) tavoitearvosta vuoden 2017 tavoitteen ollessa 90,2 % ja toteuman 89,9 %. Ministeriö on tyytyväinen, että laitos ylitti sateen ennustettavuutta ja lämpötilanennusteiden 2-5 vrk:n osuvuutta koskevat tavoitetasot selvästi.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Ministeriö toteaa, että viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä, vaikka yhden seurattavan mittarin tavoite jäi toteutumatta.

Arvio tilinpäätösanalyysistä ja valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Ministeriö on arvioinut laitoksen tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä tilinpäätöslaskelmat ovat säännösten mukaiset ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu selkeästi ja tavoitteiden saavuttaminen on raportoitu täsmällisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnitti vuosiyhteenvedossaan huomiota siviili-ilmailun sääpalvelun kustannusvastaavuuteen, joka oli 4 % alijäämäinen. VTV totesi lisäksi täsmennystarvetta sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman muotoiluun. Palkkahallinnon tarkastuksen yhteydessä oli tullut esiin vähäisiä puutteita päätöksissä ja dokumentoinneissa.

Toimenpiteet, joihin viraston/laitoksen on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan nostanut esiin muutamia sisäisen valvonnan kehittämiskohteita, joissa Ilmatieteen laitos on ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Konsernistrategian toimeenpanoa kehitettiin syksyllä 2017 parantamalla ministeriön ja hallinnonalan virastojen välisten painopistetapaamisten roolia tulohajautuksen ja yhteisen tekemisen tukena. Painopistetapaamisia koskevat uudet menettelyt on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta. Virastoilta edellytetään määrätietoista osallistumista painopisteiden tavoittilojen toimeenpanoon, prosessin jalkauttamiseen virastoissa sekä yhteisen, silloittoman tekemisen kehittämiseen yhteistyössä ministeriön osastojen ja tulohajautuksen kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä virastouudistus. Ministeriö edellyttää, että virasto osallistuu aktiivisesti hankkeen valmisteluun ja läpivientiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnon konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia kehitetään edelleen yksinkertaistamalla tulohajautukseen liittyviä prosesseja sekä aloittamalla valmistelut tulossopimusprosessin digitalisoimiseksi.

Virastojen tulossopimuksia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana tarkoituksena parantaa tulostavoitteiden yhteyttä yhteiskunnallisiin vaikutavuustavoitteisiin sekä tulostavoitteiden mitattavuutta tulevaisuuden kehittämistarpeet ja tulevan konsernistrategian valmistelu huomioiden.

Tuloksellisuutta parannetaan lisäksi hallinnonalan virastouudistuksella ja toteuttamalla hallitusohjelman mukaisia digitaalisen liiketoiminnan edistämisen ja säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeita.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot

5.6.2018

Valtion televisio- ja radiorahasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Valtion televisio- ja radiorahaston pääasiallinen tarkoitus on järjestää julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaa harjoittavan Yleisradio Oy:n rahoitus. Rahastoon siirretään vuosittain valtion talousarviosta julkisen palvelun kustannusten kattamiseen tarkoitettu määräraha. Valtion televisio- ja radiorahastolla ei ole omaa organisaatiota, henkilöstöä tai omaisuutta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Viestintävirasto.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole asettanut rahastolle toiminnallisia tulostavoitteita. Rahaston euromääräiset tavoitteet sisältyvät rahaston käyttösuunnitelmaan ja niiden toteuma ilmenee käyttösuunnitelman toteutumalaskelmasta.

Valtioneuvosto vahvisti valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n nojalla 21.12.2016 rahaston käyttösuunnitelman ajalle 1.1.–31.12.2017. Käyttösuunnitelmaa ei tarkistettu tilikauden aikana.

Rahaston varojen kerääminen ja hoito on järjestetty rahastolain 3 §:n ja 4 §:n mukaisesti. Rahaston varoja on käytetty lain 5 §:ssä määriteltäviin tarkoituksiin ja rahaston 3 §:n mukainen tarkoitus on toteutunut.

Rahastoon siirrettiin valtion talousarviosta suunnitelman mukaisesti ja talousarviosiirtoa vastaavasti maksuperusteisesti 507,9 miljoonaa euroa. Määrärahan suuruus pysyi saman suuruisena kuin vuonna 2016. Määräraha on kokonaisuudessaan käytetty Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittamiseen. Yleisradio Oy maksaa saamistaan varoista arvonnäköveron (10 %, 46,2 miljoonaa euroa).

toiminnan kulut, jotka rahastolain 5 §:n mukaisesti katetaan rahaston varoista, olivat yhteensä noin 307 000 euroa. Viestintäviraston kustannukset rahaston hallinnoimisesta olivat 6 000 euroa eli 44 000 euroa arvioitua pienemmät. Rahastosta veloitettiin 176 000 euroa maanpäällisen televisiotoiminnan seuraavan teknologiasiirtymän (DVB-T2) viestintään liittyviä kustannuksia, jotka toteutuivat selvästi arvioitua pienempinä. Viestinnän kulut olivat noin 169 000 euroa suunniteltua pienemmät viestintäkampanjan siirryttyä osittain vuodelle 2018. Liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön budjetoitu erä toteutui hieman arvioitua pienempänä ollen 89 000 euroa vuonna 2017. Valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 6 a §:n mukaisia ennakkoarvioinnin kuluja maksettiin 36 000 euroa, mikä oli 14 000 euroa ennakoitua vähemmän.

Vuoden 2017 lopussa seuraavalle vuodelle siirtyneiden varojen määräksi muodostui 8,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,228 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Rahaston tilinpäätös on laadittu säännösten mukaisesti ja sen liitteenä olevat tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtiontalouden tarkastusvirasto ei ole esittänyt huomautettavaa tilinpäätöksestä, sisäisestä valvonnasta tai rahaston hallintoa ja toimintaa koskevien säännösten noudattamisesta.

Toimenpiteet, joihin rahaston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö ei esitä erityisiä toimenpiteitä rahastolle.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee vuosittain esityksen, jolla valtion talousarviosta momentilta (31.40.60) siirretään laissa säädetty määrä rahastoon julkisen palvelun rahoittamiseksi ja valmistele päätöksen varojen siirtämisestä talousarviosta televisio- ja radorahastoon. Valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 3 §:n mukaista indeksitarkistusta ei ole tehty vuosina 2015-2018.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot